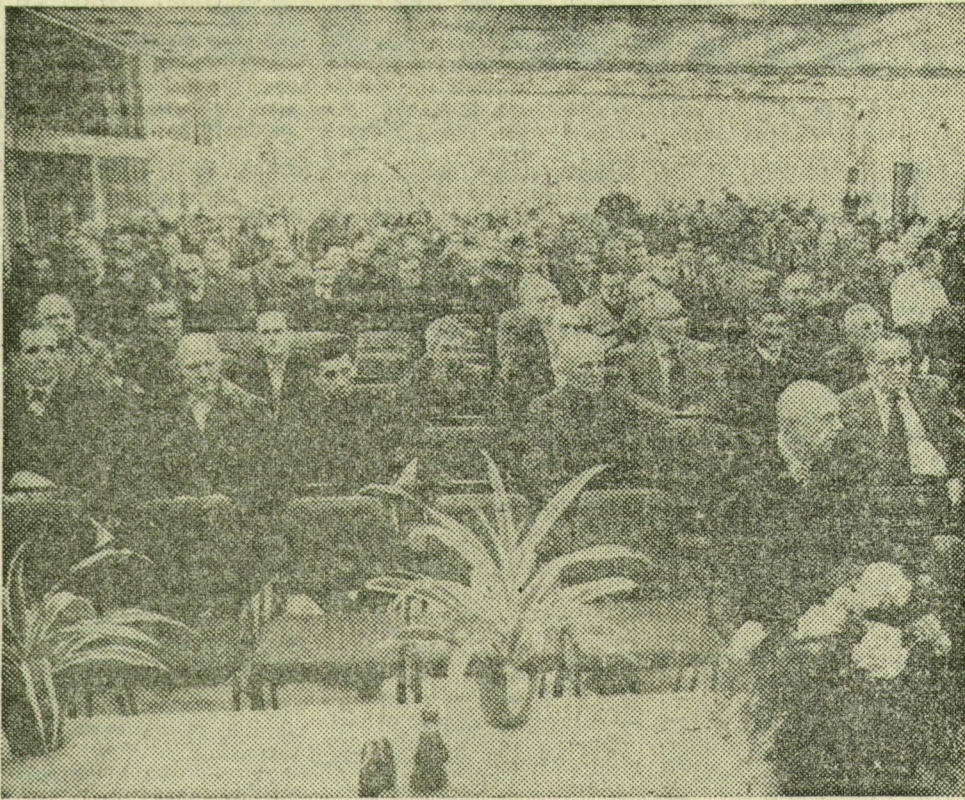


Obsitot kaptak



Nagy László felvétele

Képünkön: a szegedi obsitosok egy csoportja

A Honvédelmi Törvény alapján a hadkötelezettség felső korhatárát elért tartalékos tisztet, tiszthelyetteseket, tiszteket és honvédeket Szegeden, s Csongrád megye többi városában, járási székhelyein márciusban ünnepélyesen búcsúztatják. A népfőnöki vezető tisztviselője köszönti az obsitvelet kapottakat, a megyei hadkiegészítő és területvédelmi parancsnokság szer-

vezésében. A meghitt hangulatú, műsoros búcsúztatáson, a honvédségben kiemelkedő eredményeket elért tartalékosokat kitüntetésben, elismerésben részesítik. Szegeden tegnap, kedden délelőtt a Komócsin Zoltán téri Ifjúsági Ház nagytermében dr. Kovács Lajos alezredestnek, a hadkiegészítő és területvédelmi parancsnokság vezetőjének megnyitja után szegedieknek adtak át obsitokat. Beszédet

dr. Berencsi György egyetemi tanár, a Hazafias Népfőfront Szeged városi bizottságának elnöke mondott. Köszöntötte az obsitvelet kapottakat, s elismeréssel szövegezte fel a kötelezettségvállalásukat. Dr. Kovács Lajos alezredest a Honvédelmi Erdeméremet adta át Rácz László tartalékos őrnagynak és Tamási Sándor tartalékos honvédnek. Parancsnoki dícséretet tizenhárman vettek át.

Paprikamalom

A portási hivatás eredményes gyakorlásához sok más mellett kitűnő memória is szükséges. A kopogtató idegen ugyanis, legyen bármiféle címe, rangja, hálás, ha felismerik a fizimiskáját. Apróság, de fontos apróság.

A portás felé a szalvétáról; int, mehetnek.

A paprikafeldolgozó iroda-épületének folyosóján Szikszay Miklós igazgatóhelyettes szaguld kezében lobogó papirlappal. Ma nyeri el végleges formáját a múlt év munkáját tükröző vállalati mérlegbeszámoló.

Később a főmérnök szobájában bele is pillanthatok a már elkészült oldalak egyikébe. A Szegedi Paprikafeldolgozó Vállalat, csak úgy, mint az elmúlt években, ismét jó eredménnyel zárta az esztendő.

Annyit hall az ember manapság... Egyesek már-már paprikaválságról beszélnek, túltermelésről meg csuda tudja miről... Itt ezt nem tapasztalni. Az ilyesmit különben is megérezte az ember egy vállalat dolgozója és vezetői között járva-kelve.

Nézzük meg közelebbről! A raktárban zsákhegyek, két munkás válogat közöttük, aztán a tartalmukat leönti az ásitó garatba.

Receptúra szerint válogatják össze a különböző minőségű száritmányokat — magyarázza Nagy István, a termelési osztályvezető.

Naponta úgy nyolc-kilencszáz zsákok mozgatók meg nyolc óra alatt — ezt már Koszó Imre teszi hozzá. Hetvenhárom óta dolgozik itt, s ahogy látom, olyan pontos mozdulatokkal, hogy akár óraműhöz is hasonlíthatnám.

Alattunk zúg a kalapácsos daráló.

A malomban a paprika édes szaga. És csak a falak zöldék. Amiótt ilyen színűre festették őket, az egy szindinamika nevű stúdium miatt van így. Néhány perc múlva már tisztelem a szindinamika tudorait.

— Huszonöt éve vagyok itt — mutat körbe a főmolnár —, ez az életem. Végigjártam a létrát, először szerződéses munkás voltam, aztán csoportvezető, művezető, aztán főmolnár. Az iskolákat is sorra vettem, a vége a malomipari technikus oklevél...

Bezdán József közben végigsimít tenyerével a homlokán, apró piros foltok maradnak utána.

— Hogy mi a mi tudományunk lényege? — kérdez vissza, s felfénylik a szeme. — Hát kérem, a jó paprikamolnár az együtt él a masinával...

— Igen — vág közbe Nagy István — nem járhatja, hanem üzemelteti a gépet. Gondolom, érthető, hogy mit mondok...

Háromféle őrlési technológiát is alkalmazunk — mondja Bezdán — először a hengerekre, aztán a kalapácsos őrlőn, végül köveken megy át a paprika. Az utóbbi a legfontosabb talán. Nem mindegy, hogy milyen hőfokra melegítjük a malomkövet!

— És miért?

— Mert végleges színét ott nyeri el a paprika.

Hogy mindezt megértsem, Feri bácsi, a malomirnök kerít valahonnan egy stekkert. Ez a stekken afféle mintavető. Aztán egy írkalapon megtekinthetem a különféle minőségű paprikaőrlemények teljes színskáláját.

— Csakhát kő az már nincs — mondja Bezdán —,

bezárták a Sárospatak melletti bányát. Ki kellett találnunk valamit. Ki is találtunk.

Különleges működő van ezek a malomkövek. Történetük rövid, de viharos. Mindenesetre állják a próbát.

— Az a baj — magyarázza, miközben a malom lépcsőin ereszkedünk alá, Nagy István —, hogy nyugdíjba mennek a régi mesterek. Gondoskodnunk kell az utánpótlásról, s még addig, amíg a régiék el nem mennek, mert ezt iskolában nem lehet megtanulni, van ami csak az öregek fejében van meg.

Elhiszem neki. Apja és három nagybátyja volt paprikamolnár.

Az őrlemény végül a szitára kerül. Am itt fordítva történnek a dolgok, mint a közmondásban. Itt az a jó, ha a paprikaszemek átesnek a rostán.

Es átesnek rajta, hogy utána szépen becsomagolják a paprikát, s elkerüljön asztalainkra a világ minden táján. A gyár jó évet zárt tavaly. A fejlődésére mi sem jellemzőbb, hogy csak az innováció hozott a konyhára negyven milliót.

Petri Ferenc

Tájházak

Új köntösbe öltöztették a Fertőszéplaki Népi Műemlékegyüttest. Épületeit még az idén tájházakká alakítják — jelentették be a Hazafias Népfőfront Győr-Sopron megyei bizottsága műemléki albizottságának keddi ülésén, Fertődön. Az öt nánfedeles vályogházor a Nyugat-Dunántúl népi építészetének jellegzetességeit őrzi:

fűrészfog mintára épültek egymás mellé.

A tanácskozáson elmondták, hogy az épületegyüttest az országos műemléki felügyelőség több éves munkával újította fel, berendezése a soproni Liszt Ferenc Múzeum feladata.

A házak a Fertő tó menti néprajzi emlékeknek adnak otthont.

Szén

A tatabányai 15/c jelű bányászati szénvagyona már kimerült, ezért az idén bezárását tervezték. Közvetlenül a személyszállító függőleges akna alatt azonban akad még kiaknázatlan szén. Ennek az egyébként kitűnő minőségű szénvagyonnak a leművelésére dolgoztak ki biztonságos technológiát a szénbányák műszaki dolgozói.

Termesztési rendszer

Az idén 366 ezer hektárra nőtt az a terület, amelyen a szolnoki székhellyel működő gabona- és ipari növények termesztési rendszerének taggazdaságai a névben szereplő növényeket termesztik, közölték a GITR keddi szolnoki közgyűlésén. A tavalyhoz képest tizenhat százalékkal növekedt a kenyérgabona vetésterülete: a búzán kívül tizenegyszer hektár kukorépa és

csak Szolnok megyében — harminchatezer hektáros olajosmag termesztését fogja össze a rendszer, a termelési színvonal emelését új módszerekkel, technológiákkal, a nemzetközi tapasztalatok átadásával segítve több évre szóló megállapodást kötött a GITR a zágrábi mezőgazdasági egyetem növénytermesztési és növénynevelési intézetével.

Békés öregkor

Idősek szociális helyzete Szegeden

Egy társadalom humánuma mindenekelőtt az az ember, hogy miképpen gondoskodik a rászorulókról. Mindazokról, akik életkorukból adódóan még, vagy már nem képesek önálló életvitelre. Ennek okán törődünk kell a gyermekekkel, kik jelenünk folytatói lesznek, s az öregekkel, kik lehetővé tették számunkra a jelen. Támogatni öregségüket nem lehet kényszerű kötelesség. Mindannyiujukban apánkat, s anyánkat kell hinnünk, s akkor bizonyos tiszta szívvel éljük meg segítésünk „kényszerét”.

A család törődését nem pótolhatja senki, hiányát legfeljebb enyhítheti az intézményes gondoskodás. A társadalmi támogatás lehetőségéről beszélgettem dr. Zlatarov Sztójcsónéval, a városi tanács szociálpolitikai csoportjának vezetőjével, aki többek között elmondta, hogy az idős kor lakosság számát tekintve — a körülbelül azonos lakónépességű megyei városok között — Szeged a második helyen áll az országban. Városunkban 33 ezer a nyugdíjkorhatáron felüliek száma, melyből 5—6 ezer ember részszül esetenként vagy rendszeresen szociális ellátásban.

A boldog öregkor egyik alapfeltétele, hogy az idős ember életét a magateremtette megszokott környezetben, a család közelségében, szeretetét élvezve élhesse. Vannak azonban olyan családok, melyek sem anyagiilag nem tudják támogatni szüleiket, sem pedig ellátásukról, szükségleteik kielégítéséről nem képesek gondoskodni. Ezekben az esetekben kell az államnak átvállalnia az egyedül élő, segítségére szoruló idős emberek támogatását. Az úgynevezett területi szociális gondozás során rendszeres, vagy rendkívüli segélyekben részesítik az öregeket. A házi gondozást azok az egyedül élők veszik igénybe, akik saját lakással és megfelelő összegű nyugdíjjal ugyan rendelkeznek, de egészségi állapotuk miatt önmaguk ellátására, ügyeik intézésére nem képesek. A gondozók a bevásárlástól az étkezésen keresztül a fürdetésig, takarításig minden szükséges tennivalót elvégeznek. A magány, a társatlanság minden ember életében súlyos lelki válságot okozhat, idős korban ez fokozódik a „felesleges vagyok” érzésével. Sokszor kóros lehangoltság

hoz vezető lelki állapotot enyhíti, ha a gondozók a beszélgető partner szerepét is vállalják, hiszen az öregek lelki egészsége éppoly fontos, mint testi épségük.

Mindazok, akik az otthoni magánytól menekülve kortársaik társaságára vágyanak, az öregek napközi otthonába járnak. A városban hét ilyen intézmény működik, ahol kellemes időtöltés mellett — 200—300 forintos térítés ellenében — étkezést kapnak, s állandó orvosi ellátásban részesülnek.

Még néhány évvel ezelőtt is az emberek többsége előítélettel viseltetett a szociális otthonok iránt. Szegényháznak tekintették, ahova az öreg ember meghalni megy. Napjainkban már egyre kevesebben gondolkoznak így, mindinkább nő azoknak a száma, akik a társas együttélésre, kellemes életre, teljes kiszolgálásra vágyva kérik felvételüket az otthonokba. Nem jelenti ez azt, hogy minden idős ember könnyű lélekkel költözik az intézetbe. A megszokott környezetből, az otthon életéből történő kiszakadás, az új közösségbe való beilleszkedés és alkalmazkodás sokaknak nehézséget okoz, míg másoknak könnyebben megy. Azok az öregek kerülnek a szociális otthonokba, akik önmaguk ellátására teljesen képtelenek, vagy rossz körülmények között élnek. Háromszázhatvan idős ember lakik az alsóvárosi és

a petőfitelepi otthonban, ahol minden tekintetben gondjukat viselik. Hasznos, célszerű foglalkoztatásuk, kulturális, szórakoztató programjaik, pszichés gondozásuk is biztosított. Az igények növekedése miatt az elkövetkezendő években új létesítményekkel bővítik a hálózatot. Ez év végére készül el a Tolbuhin sugárujú öregek otthona. A 110 férőhelyes, garzonjellegű lakásokból álló épület kényelmesebb és korszerűbb lesz a két meglévővel. Ennek közvetlen szomszédságában építik fel — várhatóan 1984-ben — a másik, ugyanilyen házat, melyben helyet kap a közös konyha és mosoda is.

A szociális gondozás különböző formáit az érdekelteknek kell kérni. Sok esetben azonban pontosan ők maguk nem tudják, hova forduljanak segítségért, esetleg szüzenlik esetlegességüket. Ezért fontos figyelniük a tágabb környezetünkben élő idős emberekre, s az intézményesített gondozásra szorulóakra fel kell hívniük az illetékesek figyelmét. A tanács egészségügyi osztálya minden bejelentést megvizsgál, s a szükséges környezettanulmány után megállapítja a szociális gondozás valamely formáját.

Mindannyiunk közös kötelessége figyelni rájuk. Rajtuk is múlik, hogy életük alkonyán is legyen helyük, feladatuk, céljuk. Egyszerűbben: segíteniük kell életet adni az éveiknek.

K. K.

Merénylet a ligetben

Az újszegedi ligetben öreg tölgyek feje fölött, főlhaborító merényletet hajtottak végre: megölték huszonhat öreg tölgyfát. A tettesek és az áldozatok eltűntek.

A fenti közlésben sajnos nincs semmi humorizálás, tévedés. Nemrégiben éppen arra vitt az utam, s emlékszem rá, a favágók hogyan terelték el a forgalmat, mivel a jó harminc méter magas tölgyfákknak kellett a hely. Szemben a Sportcsarnokkal egymás után 26 darab százesztendő fákirány bukásának lehettek szemtanúi az emberek.

Miért volt erre szükség? Erdőmérnök ismerősöm azt mondta — ami-ami kor fölemlítettem és megváltoztattam a merénylet színhelyét —, hogy nincs rá elfogadható magyarázat. Végig vizsgálta az ott maradt tuskókat, s kijelentette, mind egészséges volt. Legfeljebb a fűrészfog mintára épültek egymás mellé. A tanácskozáson elmondták, hogy az épületegyüttest az országos műemléki felügyelőség több éves munkával újította fel, berendezése a soproni Liszt Ferenc Múzeum feladata. A házak a Fertő tó menti néprajzi emlékeknek adnak otthont.

„Olyan ez — mondta a mérnök —, mintha valakinek a frizuráját kellene megigazítani, de lecsavarják a fejét hajkoszorújával együtt.”

A tölgyfa hazánk legértékesebb fája, különösen fölbecsülhetetlen az értéke a városi környezetben, a kedvelt ligetben. „Holtában” is drága, a szakember legkevesebb 300 ezer forintra becsülte az értékét még akkor is, ha a fatelepen adják el.

Az áldozatul esett 26 darab tölgyfát nem lehet pótolni, hiába is ültetnek helyükre csemetét. Hogyan történhetett ilyen merénylet az újszegedi ligetben? Világos nappal, a városiakok szeme láttára? Hol, s ki, vagy kik adhattak erre engedélyt? S hova tűnt el a nagy mennyiségű faanyag? Kik ott maradt tuskókat, s végezték e vandál munkáját, kik a merénylők? Az erdőmérnök csak halomokra hivatkozik. Állítólag vizsgálatot is indítottak ebben az ügyben.

Várjuk a vizsgálat eredményeit. Hiszen ilyen csúcstól távolították el, s utána akár újabb száz esztendő is elröpülhet az

G. I.